

Remissvar över delbetänkande En utvecklad arbetsgivardeklaration – åtgärder mot missbruk av välfärdsystemen (SOU 2023:47)

(Ert diarienummer Fi2023/02374)

Migrationsverket ställer sig positivt till utredningens förslag. Delbetänkandets förslag bedöms ha begränsad påverkan på Migrationsverket.

I sammanhanget önskar Migrationsverket nämna den hemställan om författningsändringar vi gjorde den 19 juni i år till Justitiedepartementet för att möjliggöra ett effektivt informationsutbyte i utlänningsärenden. Detta oaktat att delar av hemställan kan komma att omhändertas i utredningar regeringen redan tillsatt. Exempelvis Dir. 2023:146, Förbättrade möjligheter till informationsutbyte mellan myndigheter. Migrationsverket föreslog att sekretessbrytande regler införs i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

De sekretessbrytande reglerna ska möjliggöra ett elektroniskt utlämnande av uppgifter från Skatteverket (beskattningsbasen) för att användas i handläggning av ansökningar i eller kontroll av följande ärendekategorier:

- Intyg om permanent uppehållsrätt enligt 3 a kap. 12 a § utlänningslagen (2005:716)
- Bevis om uppehållsstatus enligt 3 b kap. 4 och 6 §§ utlänningsförordningen (2006:97)
- Permanent uppehållskort enligt 3 a kap. 12 a § utlänningslagen (2005:716)
- Permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 a §, 3 g §, 6 § samt 12 kap. 18 a § utlänningslagen (2005:716)
- Ställning som varaktigt bosatt enligt 5 a kap. 1 och 1 a §§ utlänningslagen (2005:716)
- Upphållstillstånd enligt 4 kap. 9 § utlänningsförordningen (2006:97)

Maria Mindhammar
Generaldirektör

Bilaga:

Hemställan om författningsförändringar, diarienummer 1.1.2-2023-9319

Hemställan om författningsändringar för att möjliggöra ett effektivt informationsutbyte i utlänningsärenden

Sammanfattning

Migrationsverket föreslår att sekretessbrytande regler införs i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet. De sekretessbrytande reglerna ska möjliggöra ett elektroniskt utlämnande av uppgifter från Skatteverket (beskattningsbasen) för att användas i handläggning av ansökningar i eller kontroll av följande ärendekategorier:

- Intyg om permanent uppehållsrätt enligt 3 a kap. 12 a § utlänningslagen (2005:716)
- Bevis om uppehållsstatus enligt 3 b kap. 4 och 6 §§ utlänningsförordningen (2006:97)
- Permanent uppehållskort enligt 3 a kap. 12 a § utlänningslagen (2005:716)
- Permanent uppehållstillstånd enligt 5 kap. 1 a §, 3 g §, 6 § samt 12 kap. 18 a § utlänningslagen (2005:716)
- Ställning som varaktigt bosatt enligt 5 a kap. 1 och 1 a §§ utlänningslagen (2005:716)
- Upehållstillstånd enligt 4 kap. 9 § utlänningsförordningen (2006:97)

Bakgrund

Frågan om ett effektivare informationsutbyte vid handläggning av och efterkontroller i ärenden om uppehållstillstånd för arbete och arbetstillstånd har varit föremål för genomlysning i ett flertal departementsskrivelser och betänkanden. Regeringen har i Migrationsverkets regleringsbrev för 2023 angett att verket ska uppnå högre effektivitet inom verksamheten genom bland annat utvecklade arbetssätt och digital teknik.

Den 1 april 2020 infördes sekretessbrytande bestämmelser för att Migrationsverket få tillgång till uppgifter från Försäkringskassan,

Pensionsmyndigheten och Skatteverket vid handläggning av ärenden som rör uppehållstillstånd för arbete m.m.¹

Migrationsverket anser att det finns anledning till liknande sekretessbrytande bestämmelser för att Migrationsverket ska få tillgång till uppgifter från Skatteverket avseende ärenden rörande permanent uppehållstillstånd, permanent uppehållsrätt, permanent uppehållsstatus, varaktigt bosatta i Sverige eller annat EU-land samt schweiziska medborgare och deras anhöriga.

Migrationsverkets behov av uppgifter

På Migrationsverket pågår ett intensivt arbete med att genomföra en digital transformation för att dra maximal nytta av den digitala teknikens möjligheter. Det innebär bland annat en strävan mot att möjligheterna till digital handläggning och automation generellt ska öka och en del i detta är att i största utsträckning – där förutsättningar finns – få in uppgifter elektroniskt.

Under handläggning av nedanstående ärendekategorier behöver Migrationsverket tillgång till uppgifter av ekonomisk art. Dessa uppgifter förvaras hos Skatteverket.

För att kunna automatisera handläggningen behöver uppgifter kunna hanteras digitalt, vilket är möjligt om de kan hämtas direkt från andra myndigheter. När de sökande skickar in handlingar skannas dessa för att handläggningen ska kunna ske papperslöst, men det är inte möjligt att hantera uppgifterna i handlingarna digitalt. Detsamma gäller om det sökande elektroniskt skickar in skannade eller fotograferade handlingar.

I ärendena är det vanligt med icke kompletta ansökningar, vilket leder till att många ärenden måste kompletteras. En snabbare och effektivare handläggning hade kunnat uppnås om Migrationsverket kunnat inhämta uppgifter från Skatteverket digitalt. En effektiv handläggning är positiv för såväl den sökande som för verket.

Eftersom ansökningarna ofta saknar uppgifter måste Migrationsverket idag begära att den sökande kompletterar. Den sökande får då begära ut uppgifterna från Skatteverket eller komplettera med andra dokument som till exempel lönespecifikationer och anställningsbevis. Därefter behöver sökande skicka in uppgifterna till Migrationsverket. Detta är ett ineffektivt och delvis även osäkert sätt att få in uppgifter. Skulle sökande missuppfattat vad som behövs krävs ytterligare en kompletteringsbegäran till sökande, som får vända sig till Skatteverket. Ett förfarande som tar mycket tid i anspråk.

Hade det varit möjligt för Migrationsverket att få stöd i författning för att begära nödvändig information från Skatteverket hade det underlättat för en framtida digitalisering av inhämtningen.

¹ Förordning (2020:50) om ändring i förordningen (1980:995) om skyldighet för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten att lämna uppgifter till andra myndigheter samt förordning (2020:49) om ändring i förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet.

Intyg om permanent uppehållsrätt för EU/EES-medborgare och anhöriga till EU-EES-medborgare samt bevis om uppehållsstatus för brittiska medborgare och anhöriga till brittiska medborgare

En EU/EES-medborgare har uppehållsrätt om denne är arbetstagare, egenföretagare, studerande eller har tillräckliga medel för sin försörjning. En EU/EES-medborgare som har vistats lagligt i Sverige utan avbrott under minst fem år har *permanent uppehållsrätt*. Personen kan då ansöka om ett intyg om permanent uppehållsrätt. Migrationsverket har då att utreda dennes uppehållsrätt under de senaste fem åren.

Om EU/EES-medborgaren har anhöriga som är tredjelandsmedborgare ska motsvarande utredning om dennes uppehållsrätt göras.

Upphållsrätt kräver att EU/EES-medborgaren kan anses tillhöra någon av följande kategorier:

- arbetssökande (endast under begränsade perioder)
- arbetstagare
- egenföretagare
- studerande
- tillräckliga tillgångar.

Migrationsverket behöver därför kontrollera om och hur EU/EES-medborgaren försörjer sig i Sverige.

För att en brittisk medborgare ska beviljas bevis om uppehållsstatus krävs att denne uppfyller kraven för uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt. Migrationsverket behöver därför utföra samma kontroller som vid prövningen av uppehållsrätt. Detsamma gäller för anhörig till brittisk medborgare.

Ärende om permanent uppehållstillstånd

Sedan utlänningslagen ändrades den 20 juli 2021 beviljar Migrationsverket som huvudregel tidsbegränsade uppehållstillstånd i anknytningsärenden. Permanent uppehållstillstånd kan tidigast beviljas när utlänningen haft uppehållstillstånd i tre år och en förutsättning är enligt 5 kap. 7 § utlänningslagen att utlänningen kan försörja sig själv.

Den sökande måste därför visa att han/hon har inkomst av tjänst eller inkomst av näringsverksamhet för att kunna beviljas permanent uppehållstillstånd.

Om Migrationsverket hade fått rätt att begära ut uppgifterna direkt från Skatteverket hade handläggningen blivit effektivare eftersom behovet av kompletteringar minskar och handläggarna inte behöver kontakta Skatteverket för att verifiera uppgifterna. Beslutskvaliteten och servicen hade blivit högre.

VABO i Sverige

När det gäller ansökningar om ställning som *varaktigt bosatt i Sverige* krävs att den sökande ska ha vistats i landet i fem år samt att han eller hon kan försörja sig.

I dessa ärenden behöver Migrationsverket kontrollera om och hur den sökande försörjer sig i Sverige.

VABO i annat EU-land samt schweiziska medborgare och deras anhöriga

En person med ställning som *varaktigt bosatt i annat EU-land* och schweiziska medborgare kan beviljas uppehållstillstånd i Sverige om han eller hon tillhör någon av personkategorierna

- anställda
- egenföretagare
- tillhandahållare eller mottagare av tjänster
- studerande
- icke ekonomiskt aktiva som har tillräckliga tillgångar för sin försörjning.

Om personen med varaktig bosättning eller den schweiziska medborgaren har anhöriga som är tredjelandsmedborgare och de ansöker samtidigt kan även de beviljas permanent uppehållsrätt. Samma utredning om EU/EES-medborgarens eller schweizarens uppehållsrätt ska då göras.

Även i dessa ärenden behöver Migrationsverket kontrollera om och hur den sökande försörjer sig i Sverige.

Förslag på reglering

Enligt 8 a § förordningen (2001:588) om behandling av uppgifter i Skatteverkets beskattningsverksamhet ska uppgifter från beskattningsdatabasen lämnas ut till Migrationsverket om uppgifterna behövs vid handläggning av vissa ärenden.

Migrationsverket föreslår att denna bestämmelse även ska omfatta ovanstående ärendeslag genom att det införs fyra nya punkter med följande lydelse.

8 a § På begäran av Migrationsverket ska uppgifter lämnas ut från beskattningsdatabasen i den utsträckning som behövs för handläggning av ansökningar om eller kontroll av

1. uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § första stycket 1, 10 eller 15 a § utlänningslagen (2005:716) och arbetstillstånd enligt 6 kap. 2 § första stycket samma lag,
2. uppehållstillstånd enligt 5 kap. 5 § ~~andra stycket~~ och 10 § utlänningslagen,
3. uppehålls- och arbetstillstånd för högkvalificerad anställning (EU-blåkort) enligt 6 a kap. utlänningslagen,
4. tillstånd för företagsintern förflyttning (ICT-tillstånd) eller ICT-tillstånd för rörlighet för längre vistelse enligt 6 b kap. utlänningslagen, ~~eller~~
5. tillstånd för säsongsarbete enligt 6 c kap. utlänningslagen,
6. intyg om permanent uppehållsrätt enligt 3 a kap. 12 a § utlänningslagen (2005:716),
7. bevis om uppehållsstatus 3 b kap. 4 och 6 §§ utlänningsförordningen (2006:97),

8. *permanent uppehållstillstånd i enlighet med 5 kap. 1 a §, 3 g §, 6 § samt 12 kap. 18 a § utlänningslagen (2005:716),*
9. *ställning som varaktigt bosatt enligt 5 a kap. 1 och 1 a § utlänningslagen (2005:716), eller*
10. *uppehållstillstånd enligt 4 kap. 9 § utlänningsförordningen (2006:97).*

Denna hemställan har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av verksjuristen Johanna Erlandsson. I beslutet har även verksjuristen Helene Hedebris, rättschefen Carl Bexelius och biträdande rättschefen Anna Lindblad deltagit.

Inga Thoresson Hallgren

Bilaga:

Specifikation av Migrationsverkets informationsbehov från beskattningsdatabasen

SKRIVELSE

Specifikation av Migrationsverkets informationsbehov från beskattningsdatabasen

Vilka uppgifter behövs?

- Uppgift om förvärvsinkomst¹, fastställd samt preliminär, för enskilda personer och juridiska personer.
- Uppgift om underlag som lämnats av arbetsgivare avseende person som erhållit förvärvsinkomst (kontrolluppgift).
- Uppgift om beslutade arbetsgivaravgifter samt inbetalda sociala avgifter och andra skatter (full tillgång till juridiska personers skattekonto).
- Uppgift om skatteform, arbetsgivarstatus respektive uppgift om återkallelse av F-skatt.

För vilken tid?

Som längst sju år tillbaka i tiden. Anledningen till denna tid är att permanent uppehållsrätt kan uppstått under vilken femårsperiod som helst. För att uppnå syftet med en mer effektiv handläggning bör tillgången på uppgifter sträcka sig sju år bakåt i tiden. När det gäller ärenden om permanent uppehållsrätt, uppehållstillstånd som varaktigt bosatt i annat EU-land samt ärenden om ställning som varaktigt bosatt i Sverige behövs inte uppgifter för längre tid än fem år tillbaka i tiden.

För vem?

- Sökande med öppet ärende om intyg om permanent uppehållsrätt.
- Sökande med öppet ärende om bevis om uppehållsstatus för brittisk medborgare.
- Sökande med öppet ärende om bevis om uppehållsstatus för anhörig till brittisk medborgare.
- Sökande med öppet ärende om permanent uppehållskort.
- Sökande med öppet ärende om permanent uppehållstillstånd.
- Sökande med öppet ärende om ställning som varaktigt bosatt i Sverige.

¹ Med förvärvsinkomst avses uppgifter som rör tjänsteinkomster och även inkomst av näringsverksamhet (SOU 2015:73 s. 371).

- Sökande med öppet ärende om uppehållstillstånd som varaktigt bosatt i annat EU-land.
- Sökande med öppet ärende om uppehållstillstånd om anhörig till varaktigt bosatt i annat EU-land.
- Sökande med öppet ärende om uppehållstillstånd som schweizisk medborgare.
- Sökande med öppet ärende om uppehållstillstånd som anhörig till schweizisk medborgare.

Vilka ärendekategorier?

- Permanent uppehållsrätt
- Upphållsstatus för brittiska medborgare
- Upphållsstatus för anhörig till brittisk medborgare
- Permanent uppehållskort
- Permanent uppehållstillstånd för den som har haft uppehållstillstånd i minst tre år
- Varaktigt bosatt i Sverige
- Upphållstillstånd för varaktigt bosatta i annat EU-land
- Upphållstillstånd för anhörig till varaktigt bosatt i annat EU-land
- Upphållstillstånd som schweizisk medborgare
- Upphållstillstånd som anhörig till schweizisk medborgare

Varför behövs uppgifterna?

När den sökande är arbetstagare eller egen företagare i Sverige behövs uppgifterna för att kunna kontrollera den sökandes inkomst, att företaget/arbetsgivare bedriver ekonomisk verksamhet och om arbetsgivarregistrering och F-skattsedel finns.

När det gäller ärenden om permanent uppehållsrätt eller ställning som varaktigt bosatta skulle uppgifterna underlätta kontrollen av om sökanden befunnit sig i Sverige under de fem år som föregår beslutstillfället.